

Na podlagi prvega odstavka 25. člena Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (Uradni list RS, št. 63/16, ZKUASP) skupščina združenja SAZOR – Slovenska avtorska in založniška organizacija za pravice reproduciranja GIZ (združenje) dne 29.6.2017 sprejme naslednja

PRAVILA ZDRUŽENJA SAZOR GIZ O OBVLADOVANJU TVEGANJ

1. člen (splošno)

Ta pravila obravnavajo tveganja, katerim je združenje izpostavljeno pri svojem poslovanju in bi lahko pomembneje vplivala na doseganje zastavljenih ciljev združenja. Pravila nadalje opredeljujejo ukrepe, s katerimi združenje ta tveganja obvladuje in jih zadržuje na sprejemljivi ravni.

2. člen (pristojnost za izvedbo ukrepov za obvladovanje tveganj in opredelitev resnosti tveganja)

S tveganji, ki jim je izpostavljeno združenje, upravlja poslovodstvo združenja. Poslovodstvo združenja spremlja izpostavljenost različnim vrstam tveganja ter skladno s potrebami sprejema ukrepe za njihovo obvladovanje. Poslovodstvo lahko za upravljanje s tveganji angažira tretje osebe s potrebnimi znanji in izkušnjami, kadar je to potrebno ob upoštevanju resnosti tveganja in zahtevnosti izvedbe ukrepov za obvladovanje tveganj.

Ukrepi za obvladovanje tveganj se sprejemajo v odvisnosti od resnosti tveganja. Resnost tveganja opredeljuje:

- verjetnost, da se neugodni dogodek, iz katerega izvira tveganje, uresniči in
- posledice uresničitve neugodnega dogodka oz. tveganja na poslovanje združenja.

Verjetnost, da se tveganje uresniči, se opredeli po lestvici: nizka, srednja, velika.

Posledice uresničitve tveganja se opredelijo po lestvici: nepomembne, pomembne, bistvene.

Posledično se resnost tveganja opredeli po naslednji lestvici:

- majhno tveganje (nizka verjetnost in nepomembne posledice, nizka verjetnost in pomembne posledice, srednja verjetnost in nepomembne posledice, velika verjetnost in nepomembne posledice)
- zmerno tveganje (nizka verjetnost in bistvene posledice, srednja verjetnost in pomembne posledice, velika verjetnost in pomembne posledice)
- veliko tveganje (srednja verjetnost in bistvene posledice, velika verjetnost in bistvene posledice).

3. člen (vrste tveganj in ukrepi za obvladovanje tveganj)

Združenje je pri svojem poslovanju izpostavljeno naslednjim tveganjem:

a) Kreditno tveganje

Kreditno tveganje je tveganje, da uporabniki ali drugi zavezanci ne izpolnijo svojih obveznosti do združenja. Če se izpolni kreditno tveganje, združenje ne pridobi načrtovanih prihodkov in zato ni

zmožno razdeliti sredstev med upravičence do avtorskih honorarjev v višini, ki je bila predvidena v finančnem načrtu združenja oz. ciljnih združenja.

Združenje ima večje število zavezancev, katerih obveznost ni visoka, zaradi česar je verjetnost, da bi nastopilo kreditno tveganje v pomembnem delu prihodkov združenja (tj. pri pomembnem delu zavezancev) nizko. S tem je sicer povezana tudi verjetnost, da financerji javnih ustanov (npr. pristojno ministrstvo) ne bi zagotovili potrebnih sredstev zavezancem za plačilo obveznosti do združenja. Predvsem v takšnem primeru je lahko pričakovati, da pomemben delež zavezancev ne bi mogel izpolniti svojih obveznosti do združenja. Slednje pa ne velja za zavezance, ki se financirajo na trgu iz lastnih sredstev. Posledice uresničitve takšnega tveganja bi bile bistvene. Ob upoštevanju verjetnosti uresničitve tveganja in posledic uresničitve takšnega tveganja, kreditno tveganje ocenjujemo kot zmerno.

Za obvladovanje kreditnega tveganja poslovodstvo redno spremlja stanje odprtih terjatev do zavezancev ter izvaja ukrepe za izterjavo dolgov (opominjanje zavezancev, uvedba izvršilnih in sodnih postopkov). Poslovodstvo po potrebi izvaja ukrepe za informiranje zavezancev glede nujnosti spoštovanja avtorske pravice in ukrepe z namenom dviga ozaveščanja zavezancev in družbe na splošno glede potrebe in koristnosti po spoštovanju avtorske pravice.

b) Likvidnostno tveganje

Likvidnostno tveganje se nanaša na tveganje, da združenje ne bo sposobno poravnati svojih finančnih obveznosti ob njihovi dospelosti.

Združenje je organizirano kot gospodarsko interesno združenje, kar pomeni, da njegovi člani odgovarjajo za obveznosti združenja s svojim premoženjem. Združenje se skladno s 47. členom Pogodbe o ustanovitvi SAZOR GIZ ne sme zadolževati oziroma ustvarjati drugih obvez brez prehodnega pokritja iz svojih finančnih virov. Združenje mora skrbeti, da stroški poslovanja ne presežejo odstotka, ki ga skladno z zakonom določi skupščina. Po pravilih združenja se stroški (t.j. obveznosti združenja do tretjih oseb) odštejejo od prihodkov pred izvedbo delitve zbranih sredstev in drugih prihodkov. Posledično ocenjujemo, da je verjetnost nastanka likvidnostnega tveganja nizka, posledice uresničitve tveganja pa so lahko bistvene. Resnost likvidnostnega tveganja zato ocenjujemo kot zmerno.

Za obvladovanje likvidnostnega tveganja poslovodstvo izvaja ukrepe omejevanja stroškov poslovanja združenja v skladu s Pogodbo o ustanovitvi SAZOR GIZ ter pravili združenja, ki urejajo stroške poslovanja združenja in delitve zbranih sredstev. Poslovodstvo mora prav tako ves čas upoštevati prepoved zadolževanja združenja in pravilo, da se obveznosti lahko ustvarjajo le ob predhodnem kritju le-teh iz svojih finančnih virov.

c) Tržno tveganje

Tržno tveganje izvira iz sprememb v tarifah združenja, z upoštevanjem katerih združenje pridobiva prihodke, in sprememb obrestnih mer.

Združenje prihodke pridobiva od uporabnikov, ki so zavezanci za plačilo avtorskih honorarjev v skladu s tarifami združenja. Sprememba tarif se izvaja po postopku, ki ga opredeljuje zakon in z upoštevanjem zakonskih kriterijev, zaradi česar je sprememba tarif povezana s predhodnimi postopki dogovarjanja z združenji uporabnikov in ob upoštevanju zakonskega postopka. Obresti bančnih depozitov predstavljajo zelo majhen delež v prihodkih združenja. Ob upoštevanju teh dejstev

ocenjujemo, da je verjetnost nastanka tržnega tveganja srednja, posledice uresničitve tveganja pa so lahko pomembne. Resnost tržnega tveganja zato ocenjujemo kot zmerno.

Za obvladovanje tržnega tveganja poslovodstvo spremlja in presoja zahteve združenj uporabnikov glede spremembe obstoječih tarif, pri oblikovanju tarif v pogajanjih z uporabniki oz. njihovimi združenji ter v postopku pred pristojnim organom pa upošteva ustrezne zakonske kriterije.

d) Operativna tveganja

Operativna tveganja so tveganja iz naslova izvajanja operativnih nalog združenja. Ta tveganja se povezujejo predvsem s tveganji v povezavi z delitvijo zbranih avtorskih honorarjev upravičencem do avtorskih honorarjev, tveganje pridobitve pravih in popolnih podatkov o imetnikih pravic, tveganje informacijske tehnologije (motenj v poslovnih procesih zaradi motenj na področju informacijskih sistemov) ter tveganje zahtevkov (tožb) imetnikov pravic.

Združenje razdeljuje zbrana sredstva upravičencem do avtorskih honorarjev v skladu z vnaprej določenimi pravili o delitvi. Delitev se izvaja na podlagi podatkov o upravičencih, katere združenje pridobi od njih samih ali na drug način, kot to določajo pravila. Tveganje napak v podatkih ali nepopolnosti podatkov lahko povzroči napačno izplačilo zbranih sredstev in posledično morebitne zahteve upravičencev zoper združenje. Zahtevki se lahko pojavijo tudi v primeru nestrinjanja imetnikov pravic s pravili delitve. Skladno s pravili in Pogodbo o ustanovitvi združenja SAZOR GIZ je obveznost upravičencev do honorarjev, da združenju posredujejo pravilne podatke. Združenje podatke potrebuje za razdelitev sredstev v zadostnem obsegu, kar še posebej velja v primerih, ko se sredstva delijo ob upoštevanju dejanske uporabe posameznih avtorskih del.

Združenje članom in upravičencem omogoča poslovanje preko informacijskega sistema, s pomočjo katerega združenje vodi evidence in repertoar upravičencev do avtorskih honorarjev. Napake v sistemu lahko zato vplivajo na delovanje združenja in izvajanje njihovih nalog (npr. vodenje evidenc, elektronska korespondenca s člani in upravičenci, dodelitev avtorskih honorarjev, idr.).

Ob upoštevanju teh dejstev ocenjujemo, da je verjetnost nastanka operativnega tveganja srednja, posledice uresničitve tveganja pa so lahko bistvene. Resnost operativnega tveganja zato ocenjujemo kot visoko.

Za obvladovanje operativnega tveganja pravila združenja in Pogodba o ustanovitvi SAZOR GIZ izvajajo prenos tveganja na imetnike pravic, ki so dolžni združenju posredovati potrebne podatke za dodelitev in izplačilo honorarjev. Poslovodstvo po potrebi za obvladovanje operativnega tveganja vključi tretje osebe, ki so ustrezno usposobljene za izvajanje nalog, povezanih s tveganji. Tako informacijski sistem zaupa v izvedbo in vzdrževanje usposobljenemu izvajalcu, s katerim sklene pogodbo o izvajanju tovrstnih storitev. Izvajanje dodelitve avtorskih honorarjev in drugih administrativno tehničnih storitev ter storitev računovodenja lahko prenese na tretje usposobljene osebe in s tem zmanjša možnost nastanka neugodnega dogodka v okviru operativnega tveganja. Morebitne zahteve imetnikov pravic obravnava skladno s pravili združenja ter po potrebi vključi tretje strokovno usposobljene osebe. Poslovodstvo prav tako redno spremlja izvajanje teh storitev, opozarja na morebitne napake, ki jih zazna samo ali pa ga nanj opozorijo imetniki pravic, uporabniki ali pristojni organ, in zahteva izvedbo njihove odprave.

e) Poslovno tveganje

V okviru poslovnega tveganja spada predvsem tveganje iz naslova skladnosti poslovanja z določbami zakona, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic (zakon), in drugimi predpisi.

Združenje je kolektivna organizacija, ki deluje na podlagi dovoljenja Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino, s katerim so opredeljene vrste avtorskih pravic in primeri uporabe, v katerih je združenje pristojno za kolektivno upravljanje pravic. Združenje je zavezano delovati v skladu s področnim zakonom, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic in ki kolektivnim organizacijam nalaga številne obveznosti in prilagoditve. Urad v okviru svoje pristojnosti izvaja nadzor nad zakonitostjo poslovanja kolektivnih organizacij, pri čemer ima v primeru (ponavljajočih) kršitev možnost izreči sankcijo odvzema dovoljenja. Ocenjujemo, da je verjetnost nastanka poslovnega tveganja srednja, posledice uresničitve tveganja pa so lahko bistvene za delovanje združenja oziroma doseganje njegovih ciljev. Resnost operativnega tveganja zato ocenjujemo kot visoko.

Za obvladovanje operativnega tveganja poslovodstvo po potrebi v posamezne projekte, katerih namen je usklajevanje poslovanja z zakonom, vključi tretje strokovno usposobljene osebe (npr. računovodsko službo, izvajalca administrativno tehničnih nalog, pravne svetovalce, idr.) in/ali zaprosi za mnenje pristojni organ.

4. člen (notranje kontrole)

Poslovodstvo v skladu z zakonom redno (najmanj enkrat na četrletje) poroča nadzornemu odboru združenja o poslovanju združenja in poteku poslov.

Če poslovodstvo prenese posamezne naloge na druge osebe, ki spadajo pod njegov nadzor (npr. zaposlene v združenju), mora biti prenos nalog opredeljen, prav tako morajo biti opredeljene omejitve glede pristojnosti teh oseb. Opredelitev prenesenih nalog in omejitve pristojnosti se določi v pogodbi, z navodili poslovodstva ali na drug ustrezen način.

Če poslovodstvo prenese naloge na zunanje osebe, ki niso del združenja (zunanje izvajalce in svetovalce), morajo biti v pogodbi z njimi določene naloge oz. dela, ki so predmet prenosa, poslovodstvo pa ob tem v okviru svojih zmožnosti redno preverja, ali izvajalci te naloge opravljajo pravilno in pravočasno.

Poslovodstvo upošteva predvidljiva tveganja, ki bi lahko pomembno vplivala na poslovanje združenja, pri pripravi poslovnega oz. finančnega načrta združenja. Če poslovodstvo ugotovi, da je potrebno izvesti ukrepe za obvladovanje tveganj, in bi to povzročilo povišanje predvidenih stroškov združenja, pripravi predlog spremembe finančnega načrta in po potrebi predlaga novo določitev najvišjega dovoljenega odstotka stroškov, o katerem odloča skupščina.

5. člen (izvedba ukrepov za obvladovanje tveganj in sprejemljivo tveganje)

Izvajanje ukrepov za obvladovanje tveganj je povezano s stroški. Zato združenje izvaja tiste ukrepe za obvladovanje tveganj, ki so stroškovno upravičeni in nujni. Poslovodstvo pri odločanju o izvedbi ukrepov za obvladovanje tveganj presodi stroške izvedbe predvidenega ukrepa ter na drugi strani resnost tveganja in potencialno škodo v primeru uresničitve tveganja. Razen v izjemnih primerih, ko je potrebno odpraviti tveganja v največji možni meri, se za obvladovanje tveganj ne uporabijo vsi možni ukrepi na način, da se tveganje povsem izniči, temveč se tveganje sprejema ob upoštevanju njegove resnosti in vpliva na delovanje združenja. Sprejemljiva stopnja tveganja se prilagaja konkretnim okoliščinam in posameznim tveganjem.

6. člen
(končne določbe)

Ta pravila stopijo v veljavo, ko jih sprejme skupščina združenja. O njihovi spremembi odloča skupščina združenja.